

SZENT-GYÖRGYI ALBERT:

A SZEI-ről

Üdvözlöm a „Szegedi Hidat“, az ifjúság lelkének és a SZEI életének ezt az új megnyilatkozását.

Ez a „Szegedi Hid“ talán eljut majd olyanokhoz is, akik az ifjúság iránt komolyan érdeklődnek, de a SZEI-t nem, vagy csak hazug híresztelésekből ismerik. Ezért hadd mondjam el röviden, mi ez a SZEI és mi annak a célja.

A SZEI célja, hogy kitöltse egy eddig fájdalomosan tátongó nagy űrt az egyetem és ifjúsága életében. A SZEI célja, hogy lehetővé tegye, hogy az egyetemen az ifjúság otthonát lelje, ott egy derűs diákélet keretén belül a hazának hasznos, felelősségtudó, táglelkű és szellemű, alkotni és áldozni-vágyó, öntudatos polgárvá nőhessen. Amíg az egyetem csupán a rideg tantermek és vizsgapadok sora, amíg a tanárt tanítványától áthidalhatatlan szakadékként választja el a katedra lépcsője, amíg a diák szétszórtan lézeng üres idején az utcán, kis-kocsmában vagy a kávéházban, amíg a politikai érdekek játékszere vagy sikertelen, kikopott öreg-diákvezérek ugródeszkája, addig az egyetem nem tud eleget tenni nemzetnevelő hivatásának, mert addig csak egy szakképesített szellemi proletariátust nevelhet. A SZEI maga is egy hid, hid a diák, tanára és egyeteme között, hid a diák, a felelősségtudó, gazda és tágas élet, a nemzeti hivatás között.

Hogy a diákság eleget tudjon tenni nagy nemzeti hivatásának, ahhoz kell, hogy büszke tudatára ébredjen diákságának, hogy a diák a diákkal egy egységgé fogjon össze, melyben maga alakítja, maga vezeti a saját életét, melyben mint egy kis lezárt társadalomban élhet, melyben megismerkedhet az emberi együttélés törvényeivel, melyben maga bővítheti lelkét és tudását. Azután ha a diákság egy ilyen egységgé forrott össze, mely elég erős, hogy a maga helyét és jogait is kiküzdje, akkor ennek az egységnek össze kell fornia egy nagyobb, tágasabb egységgé a maga professzoraival és egyetemével. Ez az egység Szegeden megalakult, és az egyetem ma itt csakugyan alma mater-e, barátja és otthona a diáknak.

Ennek a SZEI-nek a szelleme magyar, nemzeti és keresztény. A mi hazafiságunk példaképe egyetemünk patronusának és Telekinek a hazafisága, az áldozatos, munkás hazafiság, melyet élni és nem hangoztatni kell. Ennek a hazafiságnak egyik első tétele, hogy mindenki teljesítse a kötelességét ott, ahol áll. A diák első kötelessége, hogy magát művelje, fejlessze, tágas lelkű és szellemű igaz magyar emberré, aki majdan kiveheti a maga építő részét nemzetünk nagy hivatásából. Üres lelkű és szellemű, csupán han-

goskodó hazafiakból vajmi kevés haszna van a hazának.

A SZEI központja egy tágas, egyszerűen, de ízlésesen berendezett diákothon az egyetem központi épületében, ahol a diák pihenhet, olvashat, szórakozhat és diaktársaival találkozhat. A tágas előszobából háromfelé visz az ajtó. Az egyik visz a játszóterembe, ahol zöld ping-pong asztalok állnak. Mellette a derűs, nagy olvasó és társalgó. A harmadik ajtó megett egy derék altiszt már fillérekért tápláló eleséget és üdítő italokat ad. Kártya, alkohol, vagy illetlen beszédnek nincs helye a falakon belül.

A SZEI-t a diákok választott tanácsa vezeti. Itt minden a diáké. A SZEI-n belül azután, érdeklődésüknek megfelelően, a diákok munka-közösségekbe csoportosulnak. Ilyenek: az énekkar, a cserkészcsapat, a színjátszó társaság, a most alakuló sportegylet, stb. A diákság közös nagy problémáira a vezetőség az időnként rendezett közös vitauléseken tereli a figyelmet. A vezetőség gondoskodik a szórakozásról, ahol vidámság uralkodik és nem kell kölcsön-frakk.

Nekem nincs részem a SZEI vezetésében. *A SZEI-t nem is én alapítottam, az a diákság lelkéből fakadt, én éppen csak kezdetben nyújtottam segédkezet, hogy a diákság magára találjon, diákságának, közösségének és felelősségének tudatára ébredhessen, de elvem az volt, hogy diáknak önmagát kell vezetnie, és most már csak azon munkálkodom, hogy minden, a diákságot érdeklő ügy lehetőleg a diákság kezébe tétessék le. Ennek megfelelően a vezetést is a diákságnak adtam át, amint arra a megfelelő szervezet megalakult.*

A SZEI szellemét én legfeljebb csak egy irányban kívántam befolyásolni: hogy a mi hazafiságunk ne legyen hangoskodó, a szent eszméket ne koptassuk örökös hangoztatásuk által jelszavakká, hogy megszokjuk, hogy érzéseinket ne szavakba, de cselekedetekbe öntjük. Ez sok félreértésre adott alkalmat s személyemet és a SZEI-t ezért sok méltatlan támadás érte. Támadásra el voltunk készülve, mert egy önálló és öntudatos diákság kialakulása sok érdeket sért. Sajnálatos, hogy támadóink közül egy sem jött le közénk, hogy csakugyan megnézzék, hogy mit csinálunk, pedig mi mindenkit szívesen látunk, aki az ifjúság iránt komolyan érdeklődik. Mégis, ezeknek a méltatlan támadásoknak a szótlán elviselése volt talán rector-ságom legnehezebb része. De csak az nem esik le a lóról, aki nem ül föl rája; csak azt nem támadják, aki nem csinál semmit. Ezt mind bele kalkuláltam abba az áldozatba, amit az egyetemért és ifjúságunkért hoztam, mikor laboratóriumomat odahagytam és a rector-széket vállaltam. De meg volt az én jutalmam is: ma a diákarcon több a mosolygás és a hallgatók többet nem „alázatos tisztelettel“, hanem szeretettel köszöntenek, és tudom, hogy egy kavicsal én is hozzájárultam egy jövődó jobb, igazabb és magyarabb Magyarország épületéhez.

INDULÓ

Szabó Dezső írta legutóbbi füzetében: „Az ifjúság sohasem kezdett és kezdeményezés, hanem következmény, eredmény. Az ifjúság sohasem ad új történelmi gondolatokat. Mindig a már legnépszerűbb beidegzett gondolatok és érzések megafonja.“ Ezek alapján „az ifjúság szerepe egy új korszak, a jövő megalakulásánál a következőkben foglalható össze: 1. Mohó befogadói képességével felveszi az új szellemi áramlatokat, látási formákat, az új történelmi érzéseket. 2. Ugyanezzel az adottságával és saját jövő érdekén át befogadja azokat a tanításokat, melyek a nemzeti élet hiányait, szükségait, gátjait, teletsegeit mutatják meg. 3. Friss visszaható képességével megafonja lesz az új eszméknek s a nemzet bajainak. 4. Könnyebb kockázattal való lehetőségével s még gondatlanabb megmozdulásával a nemzeti életösztön messzehangzó s esetleg szükségyszerűen erőszakos tiltakozása vagy követelése lehet. 5. És, ami a legdöntőbb jelentésű: saját munkakörében azoknak a gondolatoknak az irányában képezi magát, a lehető legteljesebb felkészültségre, melyeknek érvényesülésében nemzete egészségesebb jövőjét látja. De hangsúlyozom: az ifjúságnak e folyamatokban megnyilvánuló

szerepe egyaránt lehet áldásos, vagy végzetes a nemzeti életre. Aszerint: hogy honnan, kiktől és milyen eszméket és megmutatásokat, milyen látási és érzési formákat, milyen akarati beidegzéseket kap.“ Egyetértünk a Mesterrel s mindezekhez csak azt fűzzük hozzá, hogy a Szegedi Egyetemi Ifjúság — ha egyelőre nem is a legnépszerűbb érzéseket és gondolatokat, de — úgy hisszük — a mai magyarság legjobbjaitól a legigazabb eszméket és megmutatásokat vette át, s így végre egyszer megtörténik, hogy egy egyetem ifjúsága egészben véve érték lesz a Nemzet életében. Ezt akarjuk bizonyítani lapunkkal is. Tessék végignézni, mennyire egy irányba mutatnak cikkeink, ha más-más témáról szólnak is.

A legifjabb magyar nemzedék először ad életjelt magáról a mi hasábjainkon. Az a legifjabb nemzedék, melynek Németh László a Kisebbségbent ajánlotta. Az a nemzedék, melyre 5. Veres Péter és mások már mint középiskolásokra felfigyeltek. Az a nemzedék, mely az Erdélyi Józsefnek nemzedékének szellemi irányításával nőtt fel. A cserkészcsapatok ifjúsága. Azok, akik a háború után születtek és mostanában érettségiztek. Nem véletlen,

hogy lapunk mindkét szerkesztője első éves. Mindez persze nem érdem, legfeljebb ígéret. S jaj a mi nemzedékünknek, ha nem tudja beváltani, amit ígér!

Természetesen sokféle váddal terhelhetnek meg bennünket, már most, az indulásnál. Az első az lehet, hogy miért alapítunk külön lapot, amikor úgyis annyi sajtótermék van Magyarországon. Az általunk képviselt szellemi iránynak is egész sereg lapja van: a Fialat Magyarság, Kelet Népe, Magyar Ut, Uj Élet, Pásztortűz, Magyar Élet, stb. Miért vonjuk el az előfizetőket ezektől a lapoktól, ahelyett, hogy minden erőnkkel támogatnánk őket? Válaszunk egyszerű: ezeket a lapokat mindenkor ajánlani fogjuk a SZEI tagjainak. Reméljük, hogy a SZEI nevelőmunkája sok új hívót fog szerezni az e lapok által képviselt szellemiségnek azok körében is, akikhez eddig nem jutott el. Azért nem is gyűjtöttünk előfizetőket, vállaljuk a példányonkénti eladás óriási kockázatát, ami különben azt a kötelességet is nyakunkba akasztja, hogy minden számunknak egyre jobbnak kell lennie, nem úgy, mint egyes lapoknál, melyek első alkalommal remek számot állítanak ki, előfizetőket toboroznak, s azután egyre üresebb számokat adnak

ellenértékül. És azután: mint több helyen hangsúlyozzuk, lapunk elsősorban a szegedi egyetemi ifjúságnak, bizonyos mértékig az ország egyetemi és felső-középiszkolai fiatalságának fródott. Már pedig a meglévő lapok közül egy sem vállalhatja, hogy nemzetpolitikai, vagy művészeti mondanivalói mellett külön foglalkozzék a szegedi egyetem ügyével, még akkor sem, ha kimondottan főiskolás lap, mint pl. a Fialatok. Én nincs olyan lap sem, mely a legfiatalabbaknak adná a legtöbb teret. A mi lapunkba az egyetem diákjain kívül csak egy-két professzor ír és minden alkalommal közöljük a mi nemzedékünk egyik szellemi vezéralakjának cikkét, mai számunkban Tamási Aron tanítását.

Ha ennyire egyetemi lap a »Szegedi Hid«, miért terjesszük az egyetemen kívül is? Két okból. Az egyik: reméljük, hogy tudunk olyat is mondani, ami nemcsak egyetemünk és a környező városok fiatalságát, de az egész magyar szellemi elitet érdekli. A másik pedig: meg akarjuk mutatni, hogy a nemzeti újjáépítést szűk körben kell kezdeni. Példát akarunk állítani munkánkkal az ország ifjúsága elé. Fialatok próbáljátok meg Ti is saját iskolátok, egyetemetek ügyeit rendbeszedni, teremtetek ott magyar szellemet s csak akkor beszéljétek országos problémák megoldásáról, ha saját környezetetekben megkezdtétek a munkát. Lehet, hogy sok mindent rosszul fogunk csinálni, de jószándékunkat többé senki kétségbe nem vonhatja. S ez a szándék, amit be akarunk mutatni a Szegedi Hid számaiban.

Lapunk sok tekintetben az 1937-1938-ban megjelent HID című lap nyomdokain akar haladni. Nagyjából ugyanazt a szellemet képviseljük, amit ez a Kovács Imre által szerkesztett folyóirat, persze kiküszöböljük túlzásait és a jelen helyzethez alkalmazzuk állásfoglalását.

Azonban lesz egy lényegbevágó különbség, melyre már fönntebb utaltunk, s ami a Hid-tól, Magyar Ut-tól, Magyar Élettől megkülönbözteti lapunkat. Ezt kifogásolni is lehet: nem annyira »komoly«, mint ezek. Mi nemcsak irodalommal, társadalmi, politikai, művészeti, magyarságismereti kérdésekkel foglalkozunk, hanem elsősorban az egyetemi élettel. S a magasan szárnyaló, komoly mondatok mellett vidámságot, derűt, magunkbizást is lehetnek ebben a lapban. »Komoly folyóirat« nem írhat ilyeneket címlapjára: »Diákoknak húsz fillér, Professzoroknak 1 P. minden másnak 40 fillér.« Mi meg tesszük, mert miért ne tréfáljunk meg néha professzorainkat is? Megteszünk mi mást is, s ez szintén egészen új valami lesz lapunkban: mindig megmondjuk a véleményünket, mindig nyílt sisakkal harcolunk, semmit sem hallgatunk el, se magunkról, se másokról. Megírjuk pl., hogy az egyetemi tanítási rendszer sok dolgan hibás, viszont megírjuk azt is, hogy az egyetemi ifjúság nagy része nem hivatás, hanem jó állás elfoglalására készül. Persze, nem fogunk tiszteletlen hangon szólni senkiről, ez nem volna méltó azokhoz az eszmékhez, melyekért harcolunk.

Mindenben az egységet keressük, s mindenütt egységesíteni akarunk. Ezért nem foglalkozunk személyes ügyekkel, vagy más mozgalmak esetleges hibáival. Az csak természetes, hogy egymás között a Szegedi Egyetemi Ifjúság kereteiben a legteljesebb egyetértésben dolgozunk. Lapunkat együtt szerkeszti a bölcsész és a matematikus, vagy a gyógyszerész-hallgató. Áthidaljuk a mondva csinált keresztény vallási ellentéteket is. Nálunk lehet, hogy református fiatalember ismerteti a Quadragesimo anno...-t és katolikus ír Karácsony Sándor könyvéről.

Hány barátodnak küldted már el a „Szegedi Hid“-at